

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-915

15.12.2023

If Skadeforsikring NUF

Retts hjelp

Erstatningskrav – unntak for tvist som gjelder finansielle spareprodukter.

Sikredes bror foretok investeringer i aksjer og fond for flere millioner kroner i et finansselskap før han gikk bort. Investeringene førte til et tap på over kr 5 millioner. Sikrede, som var brorens eneste arving, fremmet et krav mot finansselskapet med begrunnelse i uaktsom investeringsrådgivning. Kravet ble avvist, og sikrede søkte om retts hjelpsdekning. Foretaket avslo dekning under henvisning til at vilkårene hadde unntak for tvist som gjelder finansielle spareprodukter med investering over kr 1 000 000 og handel med finansielle instrumenter. Sikrede anførte at unntaket ikke kunne komme til anvendelse da det ikke var ham selv, men broren, som hadde foretatt investeringene. Videre at tvisten ikke gjaldt finansielle spareprodukter, men et erstatningskrav mot investeringsrådgiveren som hadde forledet og manipulerte en syk og eldre mann. Nemnda kom til at tvisten ikke var dekningsmessig og viste blant annet til at tvisten gjaldt investeringene selv om tvisten direkte angikk et erstatningskrav. Nemnda kom videre til at unntaket ikke var begrenset til investeringer foretatt av sikrede selv.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 100 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under retts hjelpsforsikringen.

Sikredes innboforsikring har retts hjelpsdekning med bl.a. følgende vilkår:

1.4 Utgifter forsikringen dekker

Forsikringen dekker utgifter – saksomkostninger - ved tvist oppstått i forsikringstiden, og hvor tvisten hører inn under de alminnelige domstoler, jf. Domstoloven par. 1.

Med tvist forstås at et krav er fremsatt og bestridt, helt eller delvis. Vedvarende taushet hos motpart vil kunne anses som tvist.

(...)

1.5 Utgifter forsikringen ikke dekker

1.5.3 Utgifter ved tvist

(...)

- som gjelder finansielle spareprodukter med investering over 1 000 000 kroner, og handel med finansielle instrumenter.

Sikredes bror foretok investeringer i aksjer og fond for flere millioner kroner i finansselskap F. I 2021 gikk investeringer for kr 5,6 millioner tapt. Samme år gikk broren bort. Sikrede, som er brorens eneste arving, oppdaget tapet og fremmet et erstatningskrav mot F. for uaktsom investeringsrådgivning.

F. avviste kravet, og sikrede søkte 11.11.21 om retts hjelpsdekning.

Foretaket avsto 24.11.21 dekning begrunnet med at forsikringen ikke dekket utgifter ved tvist som gjaldt finansielle spareprodukter med investering over kr 1 000 000. Foretaket viste også til unntak for tvist som har sammenheng med – eller sitt utspring i – arv.

Sikrede klaget 13.4.23 på avslaget og ba om en ny vurdering. Vedlagt klagen lå tingrettsdommen som gjaldt den bakenforliggende tvisten. Av dommen fremgikk det at saken gjaldt krav om erstatning etter investeringsrådgivning. Sikredes bror hadde investert over kr 5,9 millioner via F. Sikrede tapte saken i tingretten, da retten konkluderte med at F. ikke hadde opptrådt erstatningsbetingende uaktsomt.

Foretaket opprettholdt 24.4.23 avslaget.

Sikrede krever dekning for utgifter til rettshjelp. Unntaket for tvist "som gjelder finansielle spareprodukter med investering over 1 000 000 kroner" kommer ikke til anvendelse. Tvisten gjelder ikke finansielle spareprodukter, men om investeringsrådgiveren forledet og manipulerte en syk og eldre mann.

Dessuten må unntaket være begrenset til forsikringstakers egne investeringer og gjelder derfor ikke denne saken, hvor investeringene er foretatt av sikredes bror. Sikrede har ikke hatt muligheten til å ta unntaket med i betraktning med hensyn til hva som dekkes og ikke.

Unntaket kan heller ikke være anvendelig når de investeringer som er foretatt ikke har skjedd gjennom bevisste handlinger hos den som har investert. Ordlyden i unntaket henspeiler til den intensjon at den som har begitt seg ut på investeringer av fri og bevisst vilje ikke har samme beskyttelsesbehov som andre. Personen som foretok investeringene i dette tilfellet var en syk og eldre person, som ble overtalt og manipulert til å bruke sine sparepenger på risikofylte investeringer.

Sikrede anfører at vilkåret må settes til side etter avtaleloven §§ 36 og 37.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at tvisten er unntatt fra forsikringen. Forsikringen omfatter ikke utgifter ved tvist "som gjelder finansielle spareprodukter med investering over 1.000.000 kroner, og handel med finansielle instrumenter". Det er på det rene at investeringene til sikredes avdøde bror ble gjort i finansielle spareprodukter/finansielle instrumenter langt oversteget kr 1 000 000. Ad spørsmålet om rekkevidden av ordlyden "gjelder", uttalte nemnda i FinKN 2022-996 følgende:

Sikredes rettshjelpsforsikring har unntak for "Tvist som gjelder ... båt ...". Ordlyden tilsier at tvisten må dreie seg om en båt, men det er ikke krav om tvisten kun gjelder en båt eller at forhold knyttet til båten er den direkte årsaken til tvisten. Også tvister som har sitt utspring i båt vil gjelde en båt selv om andre forhold er det direkte grunnlaget for tvisten.

Tvisten i foreliggende sak knytter seg ikke direkte til investeringen som ble gjort i finansielle spareprodukter/finansielle instrumenter, men det er helt på det rene at tvisten har sitt utspring i investeringen. Spørsmålet mot F. om erstatning for uaktsom investeringsrådgivning har utspring i de forhold som direkte gjaldt investeringene som ble foretatt.

Foretaket avviser at vilkåret må settes til side med hjemmel i avtaleloven § 37, jf. § 36, jf. Rt-1993-1482.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig under sikredes rettshjelpsforsikring.

Sikredes forsikring omfatter utgifter – saksomkostninger – ved tvist oppstått i forsikringstiden, men unntar utgifter "ved tvist som gjelder finansielle spareprodukter med investering over

1 000 000 kroner, og handel med finansielle instrumenter".

Tvisten gjelder erstatningskrav mot F. etter at sikredes bror tapte kr. 5, 6 millioner på investeringer i aksjer og fond. Det er ikke omtvistet at investeringen gjelder "finansielle spareprodukter med investering over 1 000 000 kroner, og handel med finansielle instrumenter", men spørsmål om tvisten "gjelder" slike investeringer.

Formuleringen "gjelder" betyr "dreie seg om", jf. FinKN 2022-996, eller "angår". Tvisten må altså dreie seg om de finansielle investeringene, men det er ikke krav om at tvisten kun gjelder disse eller om at tvisten må gjelde innholdet i investeringene.

Den aktuelle tvisten "gjelder" investeringene i den forstand at kravet mot F. er begrunnet med uaktsom rådgivning for så vidt angår disse. Etter ordlyden "gjelder" da tvisten investeringene selv om tvisten direkte angår et erstatningskrav.

Sikrede anfører at unntaket må gjelde sikredes egne investeringer, og ikke investeringer foretatt av andre. Nemnda kan ikke se at dette har grunnlag i ordlyden, som er at unntaket "gjelder" for en type investeringer, uten at det er spesifisert hvem som er investor. Også sammenhengen mellom vilkårene tilsier en slik tolkning; noen av unntakene knyttes direkte til sikrede, mens andre ikke gjør det.

Den aktuelle tvisten er etter dette ikke omfattet av forsikringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).